

شیوه‌های مواجهه با همجنس‌گرایی با تأکید بر داستان قرآنی حضرت لوط (علیه‌السلام)

چکیده

همجنس‌گرایی یا گرایش به همجنس به معنای جذبۀ رمانتیک جنسی یا رفتاری بین اعضای یک جنس است که براساس قانون کیفری ایران در قالب‌هایی همچون لواط، مساحقه، تفخیز، ملامسه و تقبیل مصداق می‌یابد. قرآن کریم با معرفی قوم حضرت لوط (علیه‌السلام) به عنوان اولین گروهی که رفتار همجنس‌گرایانه را از خود بروز دادند، این گرایش را فاقد مشروعیت بیان نموده و حضرت لوط (علیه‌السلام) را به عنوان نخستین هادی برای مقابله با افراد همجنس‌گرای قومش معرفی کرده است که در راستای مواجهه با انحرافات جنسی و تمایلات غیرفطری قوم خویش و هدایتشان در مسیر فطری، از شیوه‌های مستقیم و غیرمستقیم بهره جسته است. آیات و روایات مربوط به زندگانی آن حضرت، اشاره به شیوه‌های مواجهه آن حضرت با رفتار همجنس-گرایانۀ قوم خود دارد. مقاله حاضر به روش توصیفی - تحلیلی و با ابزار کتابخانه‌ای شیوه‌های مواجهه با همجنس‌گرایی را با استناد به داستان حضرت لوط تبیین نموده است. نتایج حاصله از تحقیق، حکایت‌گر آن است که تبیین راه شرعی اطفای شهوت، اعطای مسؤولیت به فرد همجنس‌گرا، بهره‌گیری از روش تقویت منفی، جلوگیری از تکرار عمل و دلیل تراشی، منع از یادگیری پنهان، ارجاع به روان درمان تحلیلی، ارتقای آگاهی و شناخت فرد، بهره‌گیری از واکنش وارونه، توجه دادن به بهداشت جسم، تحریک عواطف و احساسات فرد، الگوسازی، انگیزه‌زدایی و انگیزه‌سازی به عنوان شیوه‌هایی است که در مواجهه با هم جنس‌گرایی می‌توان به آن تمسک کرد.

کلیدواژه: همجنس‌گرایی، لواط، قوم لوط، همجنس‌خواهی، انحراف جنسی

۱. مقدمه

همجنس‌گرایی یکی از مصادیق گرایش‌های جنسی است که در اثر عدم کنترل و مهار غرایز جنسی در مسیر فطری و طبیعی خود به وقوع می‌پیوندد. واژه مذکور از دو بخش همجنس و گرا ترکیب یافته است. همجنس به معنای دو چیزی است که از یک جنس ساخته شده باشند یا دو کسی که دارای صفات روحی یکسان می‌باشند و کلمه گرا مخفف گرایش و به معنای تمایل و رغبت می‌باشد. (دهخدا، ۱۳۷۳، ج ۱۴، ص ۲۰۸۰۸) بنابراین هم جنس‌گرایی به جاذبه عاطفی یا جنسی بین اعضای یک جنس گفته می‌شود. (عزیزیان؛ مولوی وردنجانی، ۱۳۹۶، ص ۱۶۰-۱۵۹) به عبارتی همجنس‌گرایی عبارت است از میل جنسی یا ارتباط جنسی با فرد همجنس و چنانکه از واژه برمی‌آید نوعی گرایش در میان گرایش‌های دیگر است. (وکیلی، ۱۳۹۶، ص ۱۳) از منظر اسلام گرچه لفظ همجنس‌گرایی تحت همین عنوان موضوعیت ندارد، اما مصادیق آن در قالب‌هایی چون لواط، مساحقه در آیات و روایات به صورت مکرر، از گناهان کبیره، فاقد مشروعیت و همراه با مجازات ذکر شده است. قوم حضرت لوط (علیه‌السلام) به بیان قرآن اولین قومی بودند که گرایش به همجنس را از خود بروز دادند. «تأتون الفاحشه ما سبقکم بها من احد من العالمین» (اعراف/۸۰) گرچه آیه مذکور اشاره به بحث لواط قوم لوط داشته، اما شواهد روایی حاکی از مشغول شدن زنان با زنان در قوم لوط شده که مساحقه نام دارد. (کلینی، ۱۴۰۷ق، ج ۳، ص ۹۱) در قانون کیفری ایران نیز، مشاهده می‌گردد قانونگذار، رفتار جنسی دو مرد یا زن در قالب تفخیز، لواط، مساحقه، ملامسه و تقبیل را از مصادیق همجنس‌گرایی دانسته و برای آن قوانینی لحاظ نموده است. (مواد ۲۳۳، ۲۳۴ و ۲۳۷ قانون مجازات جدید ایران، مصوب ۱۳۹۲)

حضرت لوط (علیه‌السلام) به عنوان اسوه انسانی، در برابر رفتار شنیع قوم، به شیوه‌هایی تمسک نموده است. هر برخوردی که حضرت لوط (علیه‌السلام) با قومش در آن برهه از زمان داشته، نوعی الگو و شیوه مواجهه با همجنس‌گرایی در عصر کنونی محسوب می‌شود. لزوم آشنایی با این شیوه‌ها در عصر کنونی که تنوع طلبی دنیای مدرن، سبب انحراف جنسی و ارتکاب وقیح‌ترین اعمال برخی انسان‌ها شد و مفسد همجنس‌گرایی از جمله بر مخالفت این عمل با ساختمان فطری و طبیعی انسان، فساد تدابیر زندگی اجتماعی و تباهی دنیا (حرعاملی، ۱۴۰۹ق، ج ۲۰، ص ۳۳۱) و همچنین قطع نسل انسان، معطل ماندن استمتاع شرعی و مفسد اخلاقی و اجتماعی بسیاری می‌گردد (بروجردی، ۱۳۸۶، ج ۲۵، ص ۷۶۶) امری واضح و مبرهن است. لذا پژوهش حاضر با روش توصیفی - تحلیلی درصدد تبیین شیوه‌های برخورد با هم جنس‌گرایی با استناد به داستان قرآنی حضرت لوط می‌باشد.

۲. شیوه‌های مواجهه با همجنس‌گرایی

با مروری بر داستان زندگانی حضرت لوط (علیه‌السلام) در ذیل آیات و روایات و مطالعه و تحقیق در روش‌های مواجهه آن حضرت با قومش که تمایل به همجنس داشتند، شیوه‌های زیر را در مواجهه با گرایش به همجنس مورد استناد قرار داده است:

۱-۲. تبیین راه شرعی اطفای شهوت

اولین شیوه مواجهه با همجنس‌گرایی، بیان کردن راه‌های شرعی و حلال ارضای غرایز جنسی است. خداوند متعال در ذیل داستان حضرت لوط (علیه‌السلام)، به بارزترین مصداق شرعی ارضای غرایز جنسی یعنی ازدواج اشاره نموده و می‌فرماید: «يَا قَوْمِ هَؤُلَاءِ بَنَاتِي هُنَّ أَطْهَرُ لَكُمْ» "ای قوم من! اینها دختران منند برای شما پاکیزه‌ترند." (هود/۷۸) در تفسیر قمی ذیل آیه مذکور آمده که مراد از گفتار حضرت لوط (علیه‌السلام) خطاب به قومش، دعوت قومش به حلال به واسطه ازدواج است. (قمی، ۱۴۰۴ق، ج ۱، ص ۳۵۵) سایر مفسرین همچون صاحب تفسیر المیزان، مجمع البیان، کبیر، نور نیز به همین مسأله اشاره می‌نمایند. (طباطبایی، ۱۴۰۲ق، ج ۱۱۰، ص ۳۳۸، یزدی طباطبایی، ۱۳۷۲، ج ۵، ص ۲۷۹؛ طبرانی، ۲۰۸۸م، ج ۳، ص ۴۴۸؛ قرائتی، ۱۳۸۸ش، ج ۳، ص ۱۰۷) انسان‌های همجنس‌گرا برای ارضای غریزه جنسی، عمل قبیح لواط و یا مساحقه را جایگزین امر شرعی نکاح با جنس مخالف می‌کنند، در حالی که این عمل برخلاف نظام تکوین و تشریع خلقت است. (جوادی آملی، ۱۳۹۲، ج ۲۹، ص ۳۹۱) به بیان دیگر آنها در راه ارضای نیاز جنسی و تمایلات شهوانی خود که نوعی نیاز منطقی است با نوعی ناکامی مواجه شدند که می‌توانند با تغییر هدف خود به درمان آن بپردازند. (گنجی، ۱۳۷۶، ص ۱۸۰-۱۷۸) بنابراین حضرت لوط (علیه‌السلام) به منظور اصلاح رفتارشان، که ارضای غریزه شهوت از حرام است، به اطفای شهوت از راه حلال که ازدواج است اشاره نموده و از این طریق با آن مواجهه شدند. همانطور که مدبر جهان، راه طبیعی برای بقای نوع بشر و تأمین غریزه جنسی را ازدواج زن و مرد قرار داد.

۲-۲. اعطای مسؤولیت به فرد همجنس‌گرا

دومین شیوه مواجهه با همجنس‌گرایی، اعطای مسؤولیت به فرد همجنس‌گرا می‌باشد. همانطور که اشاره شد، حضرت لوط (علیه‌السلام) خطاب به قومش که افرادی همجنس‌خواه بوده، راه حلال ازدواج را پیشنهاد می‌نماید. (هَؤُلَاءِ بَنَاتِي) پیشنهاد ازدواج از ناحیه ایشان، از یک طرف دعوت انصراف از حرام (لواط) به سمت حلال می‌باشد که آثار ازدواج اعم از مودت و رحمت، تشکیل نظام خانواده، بقای نسل و همخوانی با فطرت و انسانیت را به ارمغان می‌آورد (قرائتی، ۱۳۸۸ش، ج ۳، ص ۱۰۷) و از طرف دیگر با نظر به اصل ازدواج، که عقدی است بین زوجین که تعهدات و مسؤولیت‌هایی را برای طرفین به دنبال دارد، می‌توان گفت حضرت لوط (علیه‌السلام) با پیشنهاد ازدواج به قومش نوعی مسؤولیت‌دهی را نیز برایشان قصد نموده است. به عبارتی بهتر مرد به حکم شوهر و زن به حکم همسر بودن دارای وظایف و تعهداتی نسبت به هم هستند که قبل از ازدواج وجود نداشته است. از آنجا که رسول الهی می‌دانست ترس از عهده دار شدن مسؤولیت برای افراد بزرگسال و رشد یافته، عامل انحراف به شمار می‌آید (شاملو، ۱۳۸۲، ص ۲۶۳-۲۶۲) با پیشنهاد خود، درصدد دادن مسؤولیت به قوم خویش بود. گرچه قوم حضرت به خاطر عدم رشد کافی، از پذیرش امر ازدواج امتناع ورزیده اما این امر از

اهمیت مسأله مسؤولیت دادن به افراد هم جنس خواه که نوعی ایجاد اشتغال فکری را برای آنها فراهم می‌سازد، کم نمی‌کند.

۳-۲. بهره‌گیری روش تقویت منفی

سومین شیوه مواجهه با همجنس‌گرایی، به‌کارگیری روش تقویت منفی در مقابل افراد همجنس‌گرا می‌باشد. تقویت به فرایندی گفته می‌شود که در آن رفتار با فرایند مطلوب دنبال می‌شود و در نتیجه رفتار، نیرومند می‌گردد. اگر پیامد رفتار دریافت چیزی باشد که ارگانسیم، خواهان آن است به آن تقویت مثبت می‌گویند و اگر پیامد رفتار، اجتناب ارگانسیم و خلاصی از چیزی است که از آن بیزار است به آن تقویت منفی می‌گویند. (ثابت، ۱۳۸۷، ص ۲۹۷)

یکی از شیوه‌های پرکاربرد بین عوام و خواص برای تغییر یا تثبیت رفتار، تقویت مثبت از طریق ستایش، تمجید، پاداش، جایزه و... است که به نیرومند کردن رفتار دیگران می‌پردازد. (همان، ص ۲۹۸) پس می‌توان گفت تقویت منفی در مقابل تقویت مثبت از طریق نکوهش، تنبیه و وعید، سبب تضعیف رفتار نامطلوب می‌گردد.

خداوند متعال و رسولش در قالب‌هایی چون سرزنش، توبیخ و وعید از این شیوه بهره جسته است. برای نمونه در آیه ۸۰ سوره اعراف در قالب استفهام به توبیخ قوم خود به سبب عمل قبیح آنها پرداخته و می‌فرماید: «أَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ» "آیا کار زشتی را انجام می‌دهید که کسی از جهانیان پیش از شما مرتکب آن نشده‌اند." (اعراف/۸۰) از دیدگاه مفسرین فاحشه در آیه مورد بحث، رابطه نامشروع با مردان است که در اصطلاح، لواط یا همجنس بازی نامیده می‌شود. (جوادی آملی، ۱۳۹۲، ج ۲۹، ص ۳۸۵-۳۸۴) استفهام به کار رفته در عبارت، بیانگر توبیخ و تشنیع عمل قوم لوط بوده است. (ابن عاشور، ۱۴۲۰، ج ۱۱، ص ۳۰۳؛ طبرسی، ۱۳۷۵ش، ج ۲، ص ۳۴۶؛ طنطاوی، ۱۹۹۷م، ج ۵، ص ۳۱۵؛ طبری، ۱۴۱۲ق، ج ۸، ص ۱۶۵) در نتیجه مشاهده می‌گردد قوم لوط در برخورد با همجنس‌گرایان به یکی از راه‌های تقویت منفی تمسک نموده است. در آیات دیگر قرآن نیز با نسبت دادن عناوین ظالم، متجاوز، مفسد به همجنس‌گرایان در صدد مذمت و وعده عذاب دادن است. (هود/۸۳؛ شعراء/۱۶۶؛ عنکبوت/۳۰) پس مشاهده می‌گردد حضرت لوط (علیه‌السلام) از شیوه تقویت منفی برای دعوت همجنس‌گرایان به مسیر الهی و عدول از انحراف جنسی بهره جسته است.

۴-۲. جلوگیری از تکرار عمل

جلوگیری از تکرار فعل، چهارمین شیوه مواجهه با همجنس‌گرایی است. در سوره هود درباره حالت قوم در زمان آمدن فرشتگان به منزل حضرت لوط (علیه‌السلام) آمده: «وَجَاءَهُ قَوْمُهُ يُهْرَعُونَ إِلَيْهِ وَمِنْ قَبْلُ كَانُوا يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ» "قوم لوط شتابان به سوی لوط آمدند. قومی که پیش از آن (هم) اعمال زشتی چون لواط انجام می‌دادند." (هود/۷۸) براساس قواعد نحوی «کان» به همراه فعل مضارع دلالت بر ماضی استمراری

می‌کند یعنی امری در زمان گذشته به صورت مستمر صورت می‌گرفت. علامه طباطبایی ذیل آیه شریفه به این مسأله اشاره می‌نماید که «مِنْ قَبْلُ کَانُوا یَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ» یعنی قوم لوط قبل از آمدن ملائکه همواره مرتکب معاصی می‌شدند. جسارت در ارتکاب فحشاء پیدا کرده بودند. در انجام فحشاء باکی نداشتند بلکه معتاد به آن بودند و اگر گناهی پیش می‌آمد به هیچوجه منصرف از آن نمی‌شدند. (طباطبایی، ۱۴۰۲ق، ج ۱۰، ص ۵۰۵) استدلال دیگر که بر تکرار این عمل قبیح از ناحیه قوم دلالت می‌نماید را در پاسخ قوم به سؤال پیامبرشان باید جستجو نمود، آنجا که خطاب به ایشان به جای اینکه بگویند «ما حقی در دختران تو نداریم» گفتند «تو از پیش می‌دانستی که ما حقی در دختران تو نداریم.» (هود/۸۰) با دقت در پاسخ دریافت می‌شود که قوم خواسته‌اند سنت و روش قومی خود را به یاد آن جناب بیاورند. (طباطبایی، همان، ص ۵۰۹) از آنجا که برای ایجاد تغییر در ادراک، تنها یک تحریک تکراری لازم به نظر می‌رسد (گنجی، ۱۳۷۶، ص ۶۸) بنابراین ضروری است که از تکرار این قبیل اعمال به منظور پیشگیری از تثبیت رفتار، جلوگیری به عمل آید.

۵-۲. جلوگیری از دلیل تراشی

جلوگیری از دلیل تراشی، پنجمین شیوه برخورد با همجنس گرایان است. دلیل تراشی یعنی توجیه رفتاری که به وقوع پیوسته، اما دلیل یا دلایل اصلی آن دانسته نشده است. انسان اغلب در اثر محرک‌های نامعلوم کاری را انجام می‌دهد اما بعداً دلیل یا دلایلی که از واقعیت به دور است، برای انجام دادن آن ذکر می‌کند؛ زیرا می‌خواهد نشان دهد که طرز رفتارشان نتیجه تفکر و آگاهی بوده است. (گنجی، ۱۳۷۶، ص ۱۹۳) قوم لوط به این مکانیسم دفاعی در برابر رفتار شنیع خود تمسک نموده و دلیل‌های متفاوتی را برای رفتار ذکر نموده و می‌گفتند: «وجدنا علیها آباءنا و الله أمرنا بها» (اعراف/۲۸) گاه عذر می‌آورند که پدرانشان آن را انجام می‌دادند و گاه می‌گفتند خداوند به آنان دستور انجام آن گناه را داده است، این مسأله در حالی است که هر دو عذرشان باطل است، زیرا یکی تقلید (کورکورانه) و دیگری تهمت و دروغ بستن به خداست. (ابوحیان، ۱۴۲۰ق، ج ۵، ص ۳۴؛ طبرسی، ۱۳۷۵، ج ۱، ۴۳۳؛ مکارم شیرازی، ۱۳۷۱، ج ۶، ص ۱۴۱) امروزه نیز مشاهده می‌گردد برخی افراد پس از ارتکاب رفتار نامطلوب به جای پذیرش اشتباه خود به دلایل واهی استدلال می‌نمایند. در واقع این دلایل، توجیه عمل پس از انجام دادن آن است که برای فریب خود عنوان می‌کنند. در مکانیسم دلیل تراشی معمولاً از میان مجموعه عللی که رفتار انسان را موجب شده‌اند قابل قبول‌ترین و پسندیده‌ترین آنها انتخاب و بیان می‌شوند. (گنجی، ۱۳۷۶، ص ۱۹۳) کسانی که فواحش را مرتکب می‌شوند عللی را بیان می‌کنند که شعور خودآگاه، آنها را علت می‌داند، در صورتی که عوامل مبهم و نامعلومی در شعور ناخودآگاه وجود دارد که علت اصلی رفتار مورد نظر را شکل می‌دهند. قرآن کریم به استدلال مرتکبین این عمل قبیح، خدشه وارد ساخته و می‌گوید «قل إن الله لا یأمر بالفحشاء أ تقولون علی الله ما لاتعلمون» "بگو مسلماً خداوند به کار ناشایست دستور نمی‌دهد آیا چیزی که نمی‌دانید به خداوند نسبت می‌دهید؟" (اعراف/۲۸) ابن عاشور این قول الهی را بیانگر تفضیع و فساد استدلال آنها معرفی می‌نماید. (ابن عاشور، ۱۴۲۰ق، ج ۸، ص ۶۳) این بیان قرآن

۱۳-۲. تحریک عواطف و احساسات فرد همجنس‌گرا

حضرت لوط (علیه السلام) پس از تمسک به شیوه‌های مختلف در برابر منحرفین جنسی قوم خود و یأس از تأثیر بر آنها، در ارشادشان، به عواطف و احساسات تمسک نموده و تأکید دارد که «أَلَيْسَ آيَهُ مِنْكُمْ رَجُلٌ رَشِيدٌ» "آیا مرد رشد یافته‌ای در میان شما نیست." (هود/۷۸)

از منظر قرآن همجنس‌بازی، با جوانمردی و غیرت، سازگار نیست. بنابراین حضرت با این گفتار در صدد تحریک حس رشادت و مردانگی در قالب استغاثه می‌باشد. علامه طباطبایی در ذیل آیه فوق، به بکارگیری احساسات افراد همجنس‌گرا، براساس ظاهر آیه اشاره نمودند که «از ظاهر کلام بر می‌آید که لوط (ع) بعد از آنکه از راه امر به تقوی الله و ترس از خدا و تحریک حس جوانمردی، در حفظ موقعیت و رعایت حرمت خویش اندرزشان داد تا متعرض میهمانان او نشوند و نزد میهمانان آبرویش را نریزند و خجالتش ندهند.» (طباطبایی، ۱۳۸۶ ج ۱۰، ص ۵۱۰) آقای قرائتی نیز آیه مذکور را دال بر به کارگیری عواطف در برخورد با هم جنس‌گرایی بیان می‌نماید. (قرائتی، ۱۳۸۸، ج ۴، ص ۹۹)

بعد از آنکه اندرز و استغاثه، مؤثر واقع نگردید به شیوه دیگر از احساسات بهره جست. در مسیر جلوگیری از انحراف قوم، حزن و اندوه خود را در شکل اظهار تمنا و آرزو ظاهر نمود و گفت: «ای کاش در میان شما یک یار و یابوری می‌داشتم تا با کمک او شرّ ستمکاران را از خود دور می‌کردم و یا رکنی شدید و محکم می‌داشتم.» (هود/۸۰)

منظورش از این یاور همان رجل رشیدی بود که در استغاثه خود سراغ او را می‌گرفته و مراد از رکن شدید یعنی قوم و قبیله‌ای نیرومند می‌داشتم تا آنها شرّ شما را از من دفع می‌کردند. (طباطبایی، ۱۳۸۶، ج ۱۰، ص ۵۱۰)

براساس همه آنچه گفته شد حضرت لوط (ع) به منظور هدایت قوم خود و برخورد با رفتار قبیح و شنیع آنها از عواطف و احساسات بهره جسته است تا از این طریق به تحریک عواطف آنها بپردازد.

براساس مطالعه آیات و روایات مستند در کتب تفسیری و روایی که بیانگر زندگی قوم لوط بوده به سیزده روش می‌توان به عنوان شیوه مواجهه با همجنس‌گرایی پرداخت. شیوه‌هایی چون تبیین راه شرعی اطفای شهوت، اعطای مسؤولیت به فرد همجنس‌گرا، بهره‌گیری از روش تقویت منفی، جلوگیری از تکرار عمل توسط افراد همجنس‌گرا و ممانعت از دلیل تراشی آنها، منع از یادگیری پنهان، ارجاع فرد همجنس‌گرا به روان درمانی تحلیلی، ارتقای آگاهی و شناخت فرد، بهره‌گیری از واکنش وارونه، توجه دادن به بهداشت جسم، تحریک عواطف و احساسات فرد، الگوسازی و سرمشق دهی، سلب انگیزه نسبت به انجام فعل و ایجاد انگیزه مثبت نسبت به امور جایگزین به عنوان شیوه‌هایی است که براساس داستان و تفاسیر مذکور در روایات و آیات می‌توان استخراج نمود.

۳. جمع بندی و نتیجه‌گیری

همجنس‌گرایی از مصادیق گرایش‌های جنسی است که می‌توان به میل جنسی یا ارتباط جنسی با فرد همجنس تعریف نمود. در اسلام گرچه لفظ همجنس‌گرایی تحت همین عنوان موضوعیت ندارد، اما مصادیق آن در

قالب‌هایی چون لواط، مساحقه در آیات و روایات ذکر گردیده است. در قانون کیفری ایران، رفتار جنسی دو مرد یا زن در قالب تفخیز، لواط، مساحقه، ملامسه و تقبیل را از مصادیق همجنس‌گرایی دانسته است و برای آن قوانینی لحاظ نموده است.

قوم حضرت لوط (علیه السلام) به بیان قرآن اولین قومی بودند که گرایش به همجنس را از خود بروز دادند. حضرت لوط (ع) به عنوان هادی جامعه در برخورد با قوم خود به سیزده روش تمسک نمودند. اولین شیوه مواجهه حضرت لوط در برابر این گرایش، با استناد به آیه ۷۸ سوره هود بیان کردن راه‌های شرعی و حلال ارضای غرایز جنسی یعنی ازدواج می‌باشد. با ارجاع به همین آیه ولی با زاویه دید دیگر حضرت با پیشنهاد ازدواج به فرد هم‌جنس‌گرا دومین شیوه یعنی اعطای مسئولیت به فرد همجنس‌گرا را بازگو می‌کند؛ زیرا ازدواج عقدی است که برای طرفین تعهد آور است. سومین شیوه مواجهه به کارگیری روش تقویت منفی در مقابل افراد همجنس‌گرا می‌باشد. تقویت منفی در مقابل تقویت مثبت از طریق نکوهش، تنبیه و وعید، سبب تضعیف رفتار نامطلوب می‌گردد که حضرت بنابر آیه ۸۰ سوره اعراف با استفهام توبیخی، از این شیوه بهره جسته است. شیوه دیگر در مواجهه با همجنس‌گرایی جلوگیری از تکرار عمل است. در آیه ۷۸ سوره هود با کمک قواعد نحوی تکرار عمل توسط قوم لوط ثابت شده بنابراین به منظور پیشگیری از تثبیت رفتار، جلوگیری از تکرار لازم است. جلوگیری از دلیل تراشی، پنجمین شیوه برخورد می‌باشد. حضرت لوط (ع) در برخورد با قومش، به استدلال‌های واهی مرتکبین این عمل قبیح، خدشه وارد می‌سازد.

هفتمین شیوه مواجهه با گرایش به همجنس، روان‌درمانی فرد همجنس‌گرا است. یکی از بیماری‌هایی که افراد همجنس‌گرا دچار آن هستند بیماری سادیسم می‌باشد که دارای خصوصیتی است که در قوم لوط مشاهده شده است و برای درمان آن باید فرد بیمار را به روان‌درمان تحلیلی رجوع داد. با توجه به اینکه جهل انسان ریشه بسیاری از خطاهای انسان است، بالا بردن سطح آگاهی و شناخت افراد همجنس‌گرا، شیوه مواجهه دیگری است که می‌توان با توجه به داستان حضرت لوط (ع) از آیات و روایات استخراج نمود. حضرت ایشان در شیوه دیگر، با دعوت قوم به تقوا که نقطه مقابل ولنگاری جنسی و جسمی آنهاست خواهان بازگشت آنها در مسیر فطریشان بود که از آن تعبیر به واکنش وارونه می‌شود. دهمین شیوه برخورد با همجنس‌گرایی، را می‌توان توجه دادن افراد به بهداشت جسم ذکر کرد. الگوسازی و در نتیجه سرمشق دهی از شیوه‌های برخورد با گرایش به همجنس می‌باشد که با تدبیر در داستان حضرت لوط (ع) می‌توان استخراج کرد. زیرا قرآن کریم یکی از دلایل رفتار شنیع قوم لوط را تبعیت از الگوی نامناسب دانسته، تبعیتی که موجب زوال عقل و قدرت تشخیص آنها شده است. انگیزه زدایی نسبت به فعل نامطلوب و انگیزه سازی نسبت به فعل مطلوب، شیوه مواجهه دیگری با گرایش به هم‌جنس می‌باشد. انگیزه، یک عامل درونی است که انسان را به حرکت وامی‌دارد و رفتار را از درون هدایت می‌کند. از آنجا که انگیزه در افراد متفاوت و اعصار مختلف متعدد است با سلب انگیزه نسبت به امر نامطلوب فرد همجنس‌گرا و ایجاد انگیزه نسبت به امر مطلوب می‌توان او را هدایت نمود

یا از رفتارش پیشگیری نمود. تحریک عواطف و احساسات فرد همجنس‌گرا؛ به کارگیری عواطف همجنس‌گرا، شیوه مواجهه آخری است که حضرت در برابر همجنس‌گرایی از آن بهره جست. حضرت لوط (علیه‌السلام) پس از تمسک به شیوه‌های مختلف در برابر منحرفین جنسی قوم خود و یأس از تأثیر بر آنها، در ارشادشان، به عواطف و احساسات تمسک نموده و از راه تحریک غیرت و اظهار حزن و اندوه و استغاثه درصدد هدایت قوم خود برآمد.

۴. فهرست منابع و مآخذ

- قرآن، (۱۴۱۵ق)، ترجمه محمد مهدی فولادوند، قم: ناشر دار القرآن الکریم.
- ۱. ابن بابویه، محمد بن علی، (۱۴۲۰ق) علل الشرایع، مترجم: محمد جواد ذهنی، تهرانی، بی تا، قم: انتشارات مؤمنین.
- ۲. ابن عاشور، محمد طاهر، (بی تا)، تفسیر التحریر و التنویر المعروف بتفسیر ابن عاشور، بیروت: مؤسسه التاریخ العربی.
- ۳. ابو حیان، محمد بن یوسف، (۱۴۲۰ق)، البحر المحیط فی التفسیر، بیروت: دار الفکر.
- ۴. برقی، احمد بن محمد بن خالد، (۱۳۷۱ق)، المحاسن، چ ۲، قم: دارالکتب الإسلامیه.
- ۵. بروجردی، آقا حسین، (۱۳۸۶)، جامع احادیث الشیعہ، تهران: انتشارات فرهنگ سبز.
- ۶. پاکزاد، بتول، (۱۳۹۲ش)، نموده‌های جزایی دیگر آزاری، پژوهشنامه حقوق کیفری، شماره اول.
- ۷. ثابت، حافظ، (۱۳۸۷ش)، تربیت جنسی در اسلام، چ ۴، قم: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره).
- ۸. جوادی آملی، عبدالله، (۱۳۹۲ش)، تفسیر تسنیم، قم: نشر اسراء.
- ۹. حرّ عاملی، محمد بن حسن، (۱۴۰۹ق)، وسایل الشیعہ، قم: موسسه آل البيت (علیه السلام).
- ۱۰. دهخدا، علی اکبر، (۱۳۷۳ش)، لغت نامه دهخدا، تهران: دانشگاه تهران.
- ۱۱. دینوری، عبدالله بن محمد، (۱۴۲ق)، تفسیر ابن وهب المسمی، منشورات محمد علی بیضون، الواضح فی تفسیر القرآن الکریم، بیروت: دار الکتب العلمیه.
- ۱۲. روشنایی مقدم، بابک، میرنوش، مهرناز، (۱۳۹۷ش)، روان درمانی تحلیلی راهنمای بالینی، بی جا: کتاب ارجمند.
- ۱۳. زمخشری، محمود بن عمر، (۱۴۰۷ق)، الکشاف عن حقائق غوامض التنزیل و عیون الأقاویل فی وجوه التأویل، چ ۳، بیروت: دار الكتاب العربی.
- ۱۴. شاملو، سعید، (۱۳۸۲ش)، آسیب شناسی روانشناسی روانی، تهران: رشد.
- ۱۵. شولتز، دوان، الن سیدنی، شولتز، (۱۳۷۹ش)، نظریه‌های شخصیت، مترجم: یحیی سید محمدی، چ ۳، تهران: مؤسسه نشر ویرایش.
- ۱۶. صانعی، سید مهدی، نقش الگوسازی در رشد و سقوط انسان، نشریه دانشکده الهیات مشهد، شماره ۴۷ و ۴۸، ص ۲۴-۷.
- ۱۷. صدر، رضا، (۱۳۷۹ش)، تفسیر سوره حجرات، چ ۲، قم: دفتر تبلیغات اسلامی.
- ۱۸. طبرسی، فضل بن حسن، (۱۳۷۵ش)، تفسیر جوامع الجامع، مشهد: آستان قدس رضوی.
- ۱۹. طبرسی، فضل بن حسن، (۱۳۷۸ش)، مجمع البیان فی تفسیر القرآن، تهران: ناصر خسرو.
- ۲۰. طبری، محمد بن جریر، (۱۴۱۲ق)، جامع البیان فی تفسیر القرآن، بیروت: دار المعرفه.

۲۱. طباطبایی، محمدحسین، (۱۴۰۲ق)، المیزان فی تفسیر القرآن، بیروت: مؤسسه الاعلمی المطبوعات.
۲۲. طباطبایی، محمدحسین، (بی تا)، مترجم: سید محمد باقر موسوی همدانی، قم: دفتر انتشارات اسلامی.
۲۳. عروسی حویزی، عبدعلی ابن جمعه، (۱۴۱۵ق)، تفسیر نور الثقلین، چ ۴، قم: انتشارات اسماعیلیان.
۲۴. عزیزیان، مریم، مولوی وردنجانی، سعید، (۱۳۹۶ش)، جرم انگاری همجنس گرایی با رویکرد انتقادی به ماده ۲۳۷ ق.م، مطالعات فقه و حقوق اسلامی، شماره ۱۷.
۲۵. فیض کاشانی، محسن، (۱۴۱۵ق)، تفسیر صافی، چ ۲، تهران: مکتبه الصدر.
۲۶. قرائتی، محسن، (۱۳۸۸ش)، تفسیر نور، تهران: مرکز فرهنگی درسهای از قرآن.
۲۷. قمی، علی بن ابراهیم، (۱۴۰۴ق)، تفسیر القمی، چ ۳، قم: دار الکتاب.
۲۸. قمی مشهدی، محمد بن محمدرضا، (۱۳۶۸ش)، تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
۲۹. کلینی، محمد بن یعقوب، (۱۴۰۷ق)، الکافی، محقق: علی اکبر غفاری، تهران: دارالکتب الاسلامیه.
۳۰. گنجی، حمزه، (۱۳۷۶ش)، روان شناسی عمومی، چ ۸، تهران: نشر دانا.
۳۱. مظاهری، پرویز، (۱۳۸۷)، وبگاه تبیان.
۳۲. مکارم شیرازی، ناصر، (۱۳۷۱ش)، تفسیر نمونه، چ ۱۳، تهران: دارالکتب الاسلامیه.
۳۳. مکارم شیرازی، ناصر، (۱۳۸۵ش)، اخلاق اسلامی در نهج البلاغه خطبه متقین، قم: نسل جوان.
۳۴. وکیلی، شروین، (۱۳۹۶ش)، همجنس گرایی: تحلیلی در جامعه شناسی تکاملی، تهران: مؤسسه فرهنگی خورشید راگا.